

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Klasik Türk edebiyatında mazmun kavramını öğretmek, mazmunların kaynağını, türlerini ve işlevlerini kavratmak, şiirlerdeki mazmunları analiz edebilme becerisi kazandırmaktır.

Dersin İçeriği

Mazmun, Divan Edebiyatı'nda bazı kavramları ifade etmek için kullanılan klişeleşmiş(kalıplaşmış) sözlere verilen addır. Divan şiirinde sıkça rastlanan aşk, doğa, tasavvuf, mitoloji ve toplumsal temalı mazmunlar incelenerek, bu imgelerin nasıl anlam katmanları oluşturduğu ve şairlerin üsluplarıyla nasıl şekillendiği üzerinde durulacaktır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

İskender Pala, "Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü", (Kapı Yay., İstanbul)
Ahmet Talat Onay, "Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü", (Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul)
Agah Sırrı Levend, "Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar", (Dergah Yay., İstanbul)
Mine Mengi (2010), Divan Şiiri Yazıları, "Mazmun Üzerine Düşünceler", Akçağ Yayınları, s. 47-64.
Şener Demirel (2002), Mazmun Üzerine Bir Değerlendirme, BİLİG Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, S1 / Bahar.
Özer Şenödeyici (2018), Mazmun Beyanındadır: Klasik Türk Şiirinde Mazmun Arayışına Katkılar, Littera Turca, 4/4, s. 1047-1070.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Öğrenme Etkinlikleri: Teorik Ders Anlatımı, Metin Çözümlemeleri, Öğrenci Sunumları,
Öğretim Teknikleri: Anlatım (Düz Anlatım Yöntemi), Soru-Cevap Yöntemi, Tartışma ve Beyin Fırtınası, Örnek Olay İncelemesi.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Klasik Türk edebiyatı ile ilgili dersleri almış olmak faydalıdır.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Herhangi bir yardımcı öğretim elemanı yoktur.

Dersin Verilişi

Bu ders yüz yüze yürütülmekte olup, teorik anlatım ve metin çözümlemeleri desteklenmektedir. Ders kapsamında, öğretim üyesi konuları anlatırken öğrenci katılımını teşvik eden soru-cevap, tartışma ve beyin fırtınası gibi yöntemler uygulanır. Ders, öğretim üyesinin ders anlatımı, öğrenci katılımı ve etkileşimiyle yürütülür. Öğrencilerden, belirlenen mazmunlar üzerine sunum yapmaları, şiir analizleri gerçekleştirmeleri ve ödevler hazırlamaları beklenir. Ayrıca, ders sürecinde edebî metinler üzerinde bireysel ve ortak değerlendirmeler yapılarak öğrencilerin analiz yeteneği geliştirilir. Ders, modern eğitim teknolojilerinden faydalanarak görsel ve yazılı materyallerle desteklenir. Dersin temel amacı, öğrencilerin mazmunları anlamalarını, edebiyat metinlerinde nasıl kullanıldığını çözümlemelerini ve edebî imgeleri yorumlayabilmelerini sağlamaktır. Bunun yanı sıra, dönemin edebî geleneği ile günümüz şiiri arasında bağlantılar kurarak, öğrencilerin daha geniş bir perspektife sahip olmaları teşvik edilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Arş. Gör. Dr. Songül Akboğa

Program Çıktısı

1. Mazmun kavramını ve edebî metinlerdeki işlevini açıklar.
2. Klasik Türk şiirinde kullanılan temel mazmunları tanıır.
3. Divan şiiri örneklerinde mazmunları tespit eder ve yorumlar.
4. Farklı şairlerin mazmun kullanımındaki üslup özelliklerini karşılaştırır.

Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	Prof. Dr. Mine Mengi'nin Mazmun Üzerine Düşünceler adlı makalesi okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Mazmun kavramı, tanımı ve edebiyattaki yeri.	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
2	Prof. Dr. Mine Mengi'nin Mazmun Üzerine Düşünceler adlı makalesi okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Mazmun kavramı, tanımı ve edebiyattaki yeri.	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
3	Prof. Dr. Özer Şenödeyici'nin Mazmun Beyanındadır: Klasik Türk Şiirinde Mazmun Arayışına Katkılar Adlı Makalesi Okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Mazmunların anlam katmanları ve edebî metinlerdeki işlevi.	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
4	Prof. Dr. Özer Şenödeyici'nin Mazmun Beyanındadır: Klasik Türk Şiirinde Mazmun Arayışına Katkılar Adlı Makalesi Okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Mazmunların anlam katmanları ve edebî metinlerdeki işlevi.	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
5	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Doğa ve aşk mazmunları (Gül, bülbül, servî, lâle, sümbül vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
6	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Dini ve tasavvufi mazmunlar (aşk-ı ilahi, mürşid, vahdet-i vücud vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
7	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Mitolojik ve destansı mazmunlar (Ferhat ile Şirin, Yusuf ile Züleyha vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
8				Ara Sınav	
9	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak. Sisteme yüklenen slaytlar incelenecek ve slayttaki şiirler okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Divan şairlerinde mazmun kullanımı (Fuzuli, Baki, Nedim vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
10	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak. Sisteme yüklenen slaytlar incelenecek ve slayttaki şiirler okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Divan şairlerinde mazmun kullanımı (Fuzuli, Baki, Nedim vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
11	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak. Sisteme yüklenen slaytlar incelenecek ve slayttaki şiirler okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Divan şairlerinde mazmun kullanımı (Fuzuli, Baki, Nedim vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
12	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak. Sisteme yüklenen slaytlar incelenecek ve slayttaki şiirler okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Divan şairlerinde mazmun kullanımı (Fuzuli, Baki, Nedim vb.)	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
13	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak. Sisteme yüklenen slaytlar incelenecek ve slayttaki şiirler okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Farklı şairlerde mazmun üslubu ve özgün kullanımlar	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
14	İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü kitabından seçilen madde başları okunacak. Sisteme yüklenen slaytlar incelenecek ve slayttaki şiirler okunacak.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor	Anlatım Soru-Cevap Tartışma ve Beyin Fırtınası Örnek Olay İnceleme	Farklı şairlerde mazmun üslubu ve özgün kullanımlar	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları
15	14 hafta boyunca işlenen konular tasnif edilecek anlaşılamayan yerler tespit edilecek.	Laboratuvar ortamı gerektirmiyor		Genel değerlendirme ve metin analizleri	Mazmun örneklerinin incelenmesi ve öğrenci sunumları

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Final	1	1,00
Vize	1	1,00
Uygulama / Pratik	14	3,00
Ara Sınav Hazırlık	5	2,00
Final Sınavı Hazırlık	5	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	1,00
Araştırma Sunumu	14	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24
Ö.Ç. 1					1				3															
Ö.Ç. 2					2				2															
Ö.Ç. 3					5				5		3													
Ö.Ç. 4					5				5															

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin ilk yazılı belgelerinden günümüze kadar gelen devreleri kronolojik olarak, eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 2 :** Halk edebiyatı ve kültürü ile ilgili konularda gerekli bilgi ve birikime sahip olur.
- P.Ç. 3 :** Alanıyla ilgili problemleri tespit eder.
- P.Ç. 4 :** Tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar.
- P.Ç. 5 :** Elde ettiği verilere göre sonuçları yorumlar.
- P.Ç. 6 :** Eski Türk Edebiyatının Arap harfli manzum ve mensur eserlerini okur, açıklar.
- P.Ç. 7 :** Yeni Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 8 :** Eski Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 9 :** Edebî metin çözümlemeleri yapar.
- P.Ç. 10 :** Yeni Türk Edebiyatının kapsadığı edebî dönem, metin ve edebiyatçıların özelliklerini tam olarak bilir; bu dönemlerde yazılmış yapıtları çözümler; karşılaştırmalı tartışmalar yürütür.
- P.Ç. 11 :** Alanıyla ilgili karşılaştığı problemlerin çözümünde bilgisayar teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 12 :** İlgili alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde eleştirel olarak iletişim kurabilir.
- P.Ç. 13 :** Bir yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili çalışmalara katılır.
- P.Ç. 15 :** Mesleki gelişmeleri izler ve bu gelişmelere katkı sağlar.
- P.Ç. 16 :** Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 19 :** Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 20 :** Alanıyla ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır ve bu tür etkinlikleri düzenler.
- P.Ç. 21 :** Alanıyla ilgili yaptığı çalışmalarını ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır.
- P.Ç. 22 :** Beşerî bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 23 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 24 :** Bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- Ö.Ç. 1 :** Mazmun kavramını ve edebî metinlerdeki işlevini açıklar.
- Ö.Ç. 2 :** Klasik Türk şiirinde kullanılan temel mazmunları tanıır.
- Ö.Ç. 3 :** Divan şiiri örneklerinde mazmunları tespit eder ve yorumlar.
- Ö.Ç. 4 :** Farklı şairlerin mazmun kullanımındaki üslup özelliklerini karşılaştırır.